

Waardzegger

- over de mol
- Natuurfotografie
- konijnen en paarden
- zaagwerk natte natuur
- wat is dit?

ZOMER 2009

Colofon

Waar(d)zegger is een uitgave van
Hoekschewaards Landschap

Versijnt ieder kwartaal

ISSN 1389-7454

Oplage: 1.750

Redactie:

Aad Bruijnzeel

Cobi Smit

Hanny Willemstein

Iris van der Vlerk

Hoekschewaards Landschap

Vereniging voor natuurbehoud, milieu en historisch
dorpsschoon in de Hoekschewaard

lidmaatschap € 20,00 per jaar

Postadres

postbus 1080

3260 AB Oud-Beijerland

Natuurbezoekerscentrum Klein Profijt

Zalmpad 11 Oud-Beijerland

telefoon: 0186 - 62 18 88

Beheerder: Merijn van den Hoogenhoff

Email: kantoor@hwl.nl

Nationaal Landschap Centrum

Veerweg 1a Numansdorp

Telefoon: 0186 653512

Beheerder: Cees Mesker

Email:

redactie@nationaallandschapcentrum.nl

Openingstijden

Natuurbezoekerscentrum Klein Profijt
en Nationaal Landschap Centrum

Dinsdag t/m vrijdag 10.00 tot 17.00 uur

Zaterdag en Zondag 12.00 tot 17.00 uur

HWL en NLC op Internet: www.hwl.nl

www.nationaallandschapcentrum.nl

Dagelijks Bestuur

voorzitter, Joost Kievit 078 - 6731522

secretaris, Jan van Alebeek 0186 - 619379

Penningmeester, Guus van der Pal 0186 - 573705

Voor informatie, aanmelding en opzegging:

Ledenadministratie

postbus 1080

3260 AB Oud-Beijerland

Tel: 0186-614042

IN DIT NUMMER:

- Van de redactie
- De mol
- Einde knotseizoen
- Cursus, een verslag
- Boomfeestdag
- Natuurfotografie, geweldig!
- broedvogels
- Landzicht
- Een liefhebberslandschap
- Toekomst HWL
- Een boom bedreigt
- De weg, een gedicht
- Konijnen en paarden
- Zaagwerk natte natuur afgerond
- zomerperikelen
- Lezingen en andere activiteiten
- Activiteitenprogramma
- Het "Groene Veld" overgedragen
- Wat is dit?
- Tuin ingezaaid
- Culinaire dinen bij de boer.
- Nieuw voor fietsers
- Op het prikbord:
oproep zomerzegels
Bericht van de penningmeester

Foto voorpagina:

Dijk met fluitenkruid,
Bruine kiekendief
Argusvlinder

**Kopij Herfstnummer
inleveren vóór 1 augustus!!**

Aanleveren kopij

Als aparte bijlage ('attachment') bij een
e-mail. Bij voorkeur in Word

Voor vragen: bel of mail :

Iris van der Vlerk:

Tel: 076 564 99 99

mail: redactie@hwl.nl

Drukkerij
Vanderstoep bv

Tel.: 078 674 11 88 – E: vdstoep@tiscali.nl

VAN DE REDACTIE

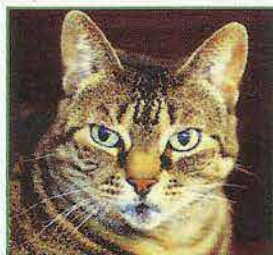
Iris van der Vlerk

Observeren kan zoveel onschuldig genoeg geven, of het nou van mens of dier is, het kan zo'n aardig tijdverdrijf zijn!

Zo was ik laatst bij iemand op een flat 6 hoog en was getuige van een 3 hoeksverhouding tussen kauwtje, poes en ooievaar.

Eén van de flatbewoners gooide een hele boterham op het grasveld beneden. Of dit nou wel of niet een slimme zet was staat hier niet ter discussie, maar het aanschouwen van de reactie van de geïnteresseerden was zeker de moeite waard.

De ooievaar stond statig op afstand te kijken naar die heerlijke snee brood, terwijl hij intussen de poes nauwlettend in de gaten hield. Voorzichtig deed hij een paar stappen voorwaarts, voortdurend op zijn hoede voor de poes. Een kauwtje had eveneens de snee brood in de smiezen en hij landde keurig op het gras achter de ooievaar. Pienter baasje want de poes had zo alleen de ooievaar in het oog. Het kauwtje echter was niet bevreesd en stapte achter

de ooievaar langs in de gezichtslinie van de poes. Deze staarde nog steeds gebiologeerd naar de statige zwart witte reuze vogel met zijn rode snavel. De ooievaar had het kauwtje wel in de gaten, maar had toch teveel ontzag voor de poes, het kauwtje hipte brutaal langs de poes en vloog het laatste stuk laag over het gras en pikte de snee brood in het voorbijgaan mee. De 2 anderen hadden het nakijken!

Op een terrasje gezeten, wat op zich ook al aangenaam is zagen wij een kauwtje vlakbij ons op een fietszadel landden. Het zadel behoorde toe aan iemand die graag warme billen heeft want het had een dekje van wol. Dat trok ons kauwtje ook wel aan, hij had juist nog wat nest-

materiaal nodig. Hij begon te trekken en te plukken dat het een lieve lust was, het was zo leuk om te zien.

Midden op een drukke straat, auto's en fietsen trokken langs hem heen maar hij was niet meer te stuiten. Even later kreeg hij ruzie met een soortgenoot die zo'n lekker wolletje ook wel zag zitten in het nest.

Ik ben vergeten te kijken hoe het zadel eruit zag nadat het door die twee kauwtjes bewerkt was.

Iemand rijdt nu waarschijnlijk rond met wat koude billen! ♦

DE MOL

Cobi Smit

Een verborgen bestaan.
Mollen leven op vrijwel ieder erf,
maar je krijgt ze zelden te zien. Ze
leiden een verborgen bestaan in
een ondergronds gangenstelsel.
Het wordt beheerst door maar één
gedachte: ETEN!!

Mollen zijn vrijwel altijd op zoek naar voedsel. Ze kunnen niet anders, want ze behoren tot de diergroep van de insectenetters met een hyperactieve stofwisseling. Als dit systeem niet voortdurend wordt gevoed, valt de mol om van de honger.

Om in leven te blijven, moet hij per dag een ons vlees eten. Naar mensenmaten gemeten is dat een dagelijkse portie van maar liefst vijftig kilo! Overigens eet de mol niet uitsluitend insecten, ook slakken en vooral wormen zijn belangrijke voedselbronnen. De mol houdt er een unieke jachtmethode op na. De andere insecten-

eters jagen op de grond of in de lucht, maar de mol doet het ondergronds. Zijn jachtgebied bestaat uit een uitgebreid gangenstelsel dat hij bij voorkeur aanlegt in lekker rulle zwarte grond. Het graven van al die gangen is natuurlijk een gigantisch karwei, maar het loont. Er komen allerlei prooien in terecht, die de mol zo voor het oprapen heeft. Hij hoeft niet veel meer te doen dan voortdurend door zijn ondergrondse territorium rennen.

De meeste prooidieren eet hij meteen op, maar bij een groot aanbod van regenwormen bewaart hij het overschot wel eens. Dan legt hij de wormen in de knoop of bijt hun kop af, zodat ze wel blijven leven, maar er niet meer vandaan gaan.

De hulpeloze slachtoffers worden opgeslagen in voorraadkamertjes die de mol her en der in zijn gangenstelsel graaft.

Sappige wormen voorzien niet alleen de vleesbehoefte van de mol, maar meestal ook in zijn behoefte aan vocht. Toch heeft hij graag water bij de hand.

Als het even kan graaft hij een gang die zijn jachtterrein verbindt met een sloot, vijver of andere drinkplaats. Maar van water in zijn gangen moet de mol niets hebben. Als het grondwater te hoog komt, verplaatst hij zijn territorium naar boven. En bij een overstroming gaat hij zwemmend op zoek naar een nieuw leefgebied. Mollen zijn zulke goede zwimmers dat ze kans hebben gezien om via de randmeren de IJsselmeerpolders te koloniseren.

Omdat de mol bijna constant moet graven en jagen, heeft hij nauwelijks tijd om te slapen. Zijn tukjes mogen niet langer duren dan twee tot drie uur, anders valt hij flauw.

Een winterslaap zit er dan ook niet in. Integendeel, in de donkere maanden is de mol juist erg actief. Tot op een diepte van zestig centimeter graaft hij extra gangen, zodat hij de wormen kan volgen die wegkruipen voor de vorst.

Het lijkt dan alsof een molleninvasie een weiland ondersteboven heeft gehaald, maar de vele molshopen zijn gewoon het resultaat van extra graafwerk.

Een mol meet tussen de 14 en 19 centimeter (inclusief staart) en weegt

60 tot 140 gram. Het lijkt alsof de mol geen nek heeft. De schijn bedriegt echter, omdat zijn nek zo gespierd is. Opvallend is verder dat de haartjes alle kanten op gewreven kunnen worden. Dat is noodzakelijk voor het leven in nauwe gangen. Het maakt voor de vacht niet uit of de mol voor- of achteruit loopt.

Natuurlijke vijanden van de mol zijn reigers, katten, honden, adders, egels, hermelijnen, wezels, dassen en vossen. Mollen worden geplaagd door allerlei mijten in hun pels en door de zeer grote mollenvlo. Naast leigrijze en zwarte mollen komen er ook witte (albino's), isabelkleurige en gevlekte mollen voor ♦

Bron: Landleven maart/april 2006

EINDE KNOTSEIZOEN

Joost Kievit

Knotseizoen 2008/2009 afgesloten aan den Appeldijk.

Hoekschewaards Landschap sloot op 21 maart een succesvol knotseizoen af op een bijzondere locatie. Op de Ritselaarsdijk werd met een werkdag een punt gezet achter dit werk.

Ongeveer om de drie jaar worden deze bomen van hun pruik ontdaan. Dat is nodig omdat ze anders onder het gewicht van de kroon en door de kracht van de wind bezwijken. Knotwilgen zijn beeldbepalend in het landschap. De vaak schitterende gevormde knotten zijn ook belangrijk voor de biodiversiteit. Tal van vogelsoorten en andere dieren maken gebruik van de knotwilg voor voedsel en schuil- en nestgelegenheid.

De Ritselaarsdijk is een van de mooiste plekken van ons Nationaal Landschap. Naast prachtige oude knotwilgen onderhouden de knotgroepen van HWL hier de appelbomen waar deze dijk zijn streeknaam aan te danken heeft.

Verreweg de meeste knotwilgen in de Hoeksche Waard worden onderhouden door vrijwilligers van HWL.

Ook zijn er veel plantensoorten die knotbomen als standplaats gebruiken.

Afgelopen winterseizoen hebben de knotters van HWL ongeveer 1200 wilgen onder handen genomen. Bijna iedere zaterdag, maar ook doorde-weeks, waren vrijwilligers actief met dit werk. In 5 groepen werd op een vijftiental locaties, verspreid over de

gehele Hoeksche Waard, gewerkt. Ongeveer half maart werd er gestopt. Dit om te voorkomen dat broedende vogels worden verstoord. De afsluiting van het seizoen was dit jaar op de Ritselaarsdijk tussen Maasdam en Westmaas, ook wel 'den Appeldijk' genoemd. Het nieuwe seizoen start op 7 november op de nationale natuurwerkdag. Oude en nieuwe vrijwilligers zijn hierbij weer van harte welkom.

De bomen op de Ritselaarsdijk zijn

van Groenbeheer Hoeksche Waard, een samenwerkingsverband van de gemeenten en het waterschap. HWL onderhoudt de bomen. Naast de zorg voor de knotwilgen hebben de knotters van HWL het onderhoud van de ongeveer 80 appelbomen aan de dijk op zich genomen. Ook het grasland beheer wordt door HWL gedaan. Op de afsluitende werkdag werden nieuwe appelbomen geplant en werd het oude schapenraster vernieuwd en de dijk opgeruimd ♦

CURSUS

Auteur onbekend

Beknopt of geknot?

Hoekschewaards Landschap verzorgt tal van cursussen, in het verleden maar ook in het heden.

Van groencursus tot vogelcursus, determineren van planten, boomknoppen herkennen, kennis over het knotten.

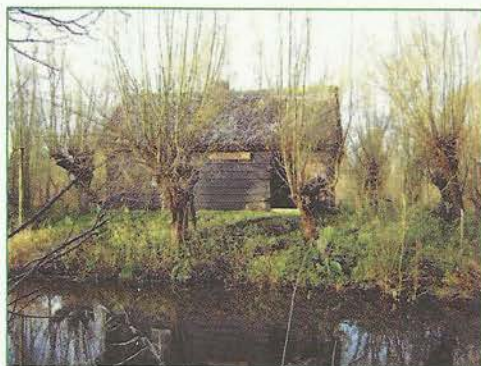
Dat de gegeven cursussen bijzonder gewaardeerd worden blijkt uit onderstaand verslag.

Maandag 17-11 hadden we een uitleg over het leven vroeger in de grienden.

Er werd wat gereedschap uitgelegd en verteld over de geschiedenis.

Dit alles werd gevolgd door dia's van de flora en fauna. Er werden verschillende leuke verhalen verteld.

Het leuke aan deze avond was dat

het een vervolg had: een excursie naar de Esscheplaat.

Zaterdag 22-11

Het weerbericht was niet goed dus goed ingepakt op weg.

Leuk om door een gebied te lopen waar niet iedereen zomaar in mag.

Al snel waren we bij ons onderkomen van die ochtend "Koojsje".

Na een korte uitleg van het gereedschap aan de slag. Ongeveer 15 min later kon de jas al uit, zeer intensief werk.

EINDE KNOTSEIZOEN

Joost Kievit

Knotseizoen 2008/2009 afgesloten aan den Appeldijk.

Hoekschewaards Landschap sloot op 21 maart een succesvol knotseizoen af op een bijzondere locatie. Op de Ritselaarsdijk werd met een werkdag een punt gezet achter dit werk.

Ongeveer om de drie jaar worden deze bomen van hun pruik ontdaan. Dat is nodig omdat ze anders onder het gewicht van de kroon en door de kracht van de wind bezwijken. Knotwilgen zijn beeldbepalend in het landschap. De vaak schitterende gevormde knotten zijn ook belangrijk voor de biodiversiteit. Tal van vogelsoorten en andere dieren maken gebruik van de knotwilg voor voedsel en schuil- en nestgelegenheid.

De Ritselaarsdijk is een van de mooiste plekken van ons Nationaal Landschap. Naast prachtige oude knotwilgen onderhouden de knotgroepen van HWL hier de appelbomen waar deze dijk zijn streeknaam aan te danken heeft.

Verreweg de meeste knotwilgen in de Hoeksche Waard worden onderhouden door vrijwilligers van HWL.

Ook zijn er veel plantensoorten die knotbomen als standplaats gebruiken.

Afgelopen winterseizoen hebben de knotters van HWL ongeveer 1200 wilgen onder handen genomen. Bijna iedere zaterdag, maar ook doorde-weeks, waren vrijwilligers actief met dit werk. In 5 groepen werd op een vijftiental locaties, verspreid over de

Maar wat een mooi gezicht als je heel de knotwilg geknot hebt. Sommige zochten het hoger op en dat ging gelukkig goed.

Zo af en toe hoorde je een professioneel "van onderen".

We wisten tenslotte niet altijd zeker waar de tak terecht kwam, er zijn gelukkig geen ongelukken gebeurd.

De sneeuwbuien vielen gelukkig mee, alleen om half 12 moesten we echt schuilen voor de hagel.

Dit was echter geen probleem want binnen in "Koosje" hadden we een lekker kampvuurtje.

En als laatste kregen we een, of twee, heerlijke koppen snert met roggebrood. Dank aan de kok.

Vol verwachting kijk ik uit naar het beloofde vervolg in het voorjaar.

Ook een cursus gevolgd bij HWL?

Schrijf er eens een leuk artikel over en stuur het naar redactie@hw1.nl voor plaatsing in de Waardzegger. ♦

BOOMFEESTDAG

Arie Pieters

Leerlingen hebben honderden bomen geplant.

De weergoden waren redelijk vriendelijk gestemd tijdens de Boomfeestdag in de Hoeksche Waard op woensdag 18 maart.

Onder een waterig zonnetje, maar met verder droog en bijna windstil trokken tientallen leerlingen van de Openbare basisschool De Schelf en de Christelijke basisschool De Bouwsteen erop uit om bij de Ruitersdijk, een honderdtal bomen te planten tussen Puttershoek en 's-Gravendeel,

Samen met o.a. medewerkers van Staatsbosbeheer, wethouder Lafeber van de gemeente Binnenmaas en mensen van het Hoeksche Waards

Landschap staken de leerlingen van groep 7 van De Bouwsteen en groep 8 van De Schelf letterlijk de handen uit de mouwen.

Na wat instructies van medewerkers van Staatsbosbeheer en van de gemeente bleek dat de 's Gravendeelse jeugd flink door kon werken.

Binnen een goed half uur stonden de meer dan honderd jonge bomen al netjes rechtop in de Hoeksche Waardse kleigrond.

Sinds 1957 wordt in Nederland ieder jaar de Nationale Boomfeestdag gevierd. Net als het afgelopen jaar deed ook dit jaar Binnenmaas weer mee.

Het terrein waar de 's-Gravendeelse jeugd de bomen (o.a. zomereiken, elzen, essen, schietwilgen en populieren) hebben geplant maakt onderdeel uit van het project Boslocaties Hoeksche

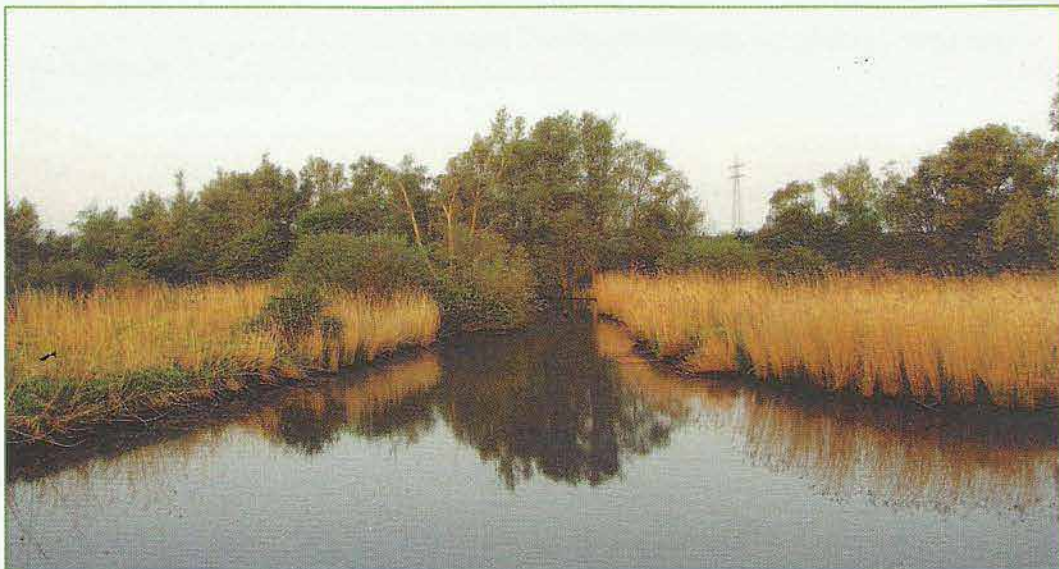

Waard-Oost, een nieuw natuurgebied, waarin tevens een voorziening voor het bergen van water is opgenomen.

Dit zogenaamde 'waterbalkon' is aangelegd ten gunste van het bedrijventerrein 'De Mijlpolder'. Overtollig (regen)water wordt hier opgevangen, zodat de bedrijven droge voeten houden.

Bij dit project zijn verschillende partijen betrokken. De Dienst Landelijke gebied fungeert als de 'trekker' van het project, maar ook Staatsbosbeheer, Waterschap Hollandse Delta, het Hoekschewaards Landschap en de gemeente Binnenmaas werken samen bij de realisatie. Verder heeft Campina grond in gebracht als compensatie voor de natuur, in verband met de bouw van hun complex destijds in Maasdam.

In heel Nederland hebben op Boomfeestdag weer ruim 100.000 kinderen bomen geplant. De kinderen worden door deelname aan de Boomfeestdag gestimuleerd om bomen te ontdekken en te beschermen ♦

NATUURFOTOGRAFIE, GEWELDIG.

Ank Kortenbach

**Nu eens niet iets over egels, al-
hoewel het er zijdelings wel wat
mee te maken heeft. Mijn man en
ik houden erg van de natuur in zijn
pure vorm, fotograferen is dan de
beste manier om deze vorm vast
te leggen.**

Sinds het begin van dit jaar, volgen wij samen dan ook een cursus natuurfotografie, midden op de Veluwe, dus een geweldige omgeving en een fantastische natuurfotografie als cursusleidster. Zelf maakt ze in opdracht veel fotoreportages in Afrika.

We hebben haar ontdekt door een artikel in het tijdschrift van Natuurmonumenten.

In het begin, wist ik alleen hoe mijn camera werkte als ik alles automatisch instelde, nu weet ik al veel meer over mijn camera, hoe alles werkt en maak ik toch al redelijke foto's, al zeg ik het zelf.

Bij deze cursus horen ook workshops. Bij een van deze workshops zijn we naar Het Aardhuis geweest, dit is een natuurgebied en wildpark in de gemeente Hoog Soeren.

Hier kun je wandelen; in het Aardhuis zelf zijn doorlopend tentoonstel-

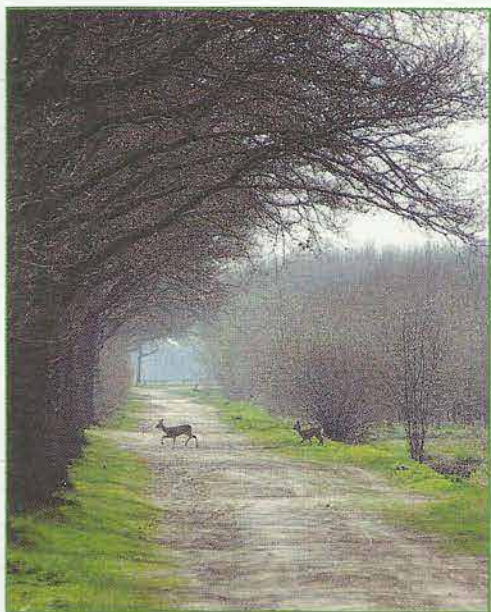

lingen te zien over alles wat met de natuur te maken heeft.

Maar wat je ook kunt zien is wild in de ruimste zin van het woord, ik had nog nooit een wild zwijn met jongen van zo dicht bij kunnen bekijken, uiteraard zijn er volop foto's gemaakt door iedereen.

Maar wat het allermooiste was, was het rood wild dat je van uit een pas nieuw gebouwde wildhut kon bekijken. Damherten, Reeën, Edelherten.

Geweldig was dat.

We hebben lange tijd in de wildhut kunnen zitten, want het regende uiteraard weer eens, en kunnen genieten. Natuurlijk zijn er veel foto's gemaakt, niet alles is gelukt maar diegene die goed geworden zijn, zijn dan ook plaatjes om aan de muur te hangen.

We gaan een vervolgcursus volgen van een paar zaterdagen, ook zitten er nog een paar workshops aan te komen, een in september, die gaat alleen over paddestoelen fotograferen.

Dit tot groot genoegen van mijn man. Dit komt ons zeker van pas bij de paddestoelen werkgroep waar we sinds vorig jaar ook aan mee doen.

Wat de egels betreft, kan ik nu ook gaan proberen deze dieren te fotograferen en goede foto's te maken. Misschien, als het lukt laat ik wel eens wat zien in de Waardzegger.

Ik kan het iedereen aanraden die een drukke baan heeft, het werkt zo ontspannend en de stress wordt er aanzienlijk minder door ♦

BROEDVOGELS

Janus Verkerk

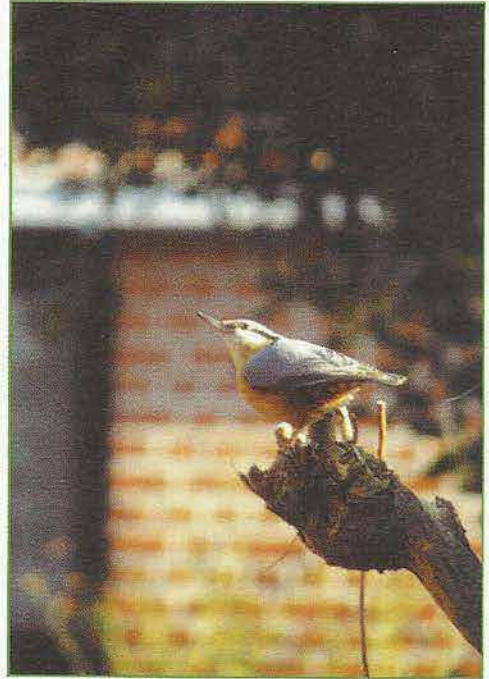
Nieuwe broedvogelsoort in Hoeksche Waard

Het kon haast niet uitblijven. Na een toenemend aantal waarnemingen de laatste jaren vond ik samen met Martin Mollet op 3 april j.l. het eerste nest in de Hoeksche Waard van een paartje Boomklevers.

Het nest bevond zich in een Lindeboom op het Hof van Moerkerken. Eerst werd een luid zingende Boomklever gehoord en na een poosje intensief speurwerk konden maar liefst 4 paringen worden waargenomen.

Ondanks jaarlijkse bezoeken aan hetzelfde gebied voor het tellen van de daar aanwezige Blauwe reigerkolonie was dit mijn eerste waarneming van een Boomklever in de Hoeksche Waard ooit..

Wel gingen daar enkele tientallen

waarnemingen van anderen aan vooraf. Regelmatig werd in de trektijd melding gemaakt van Boomklevers o.a. bij de Haringvlietbrug, maar ook was de soort regelmatig te gast op de winter voedertafel in Puttershoek en Strijensas.

Toen er ook meldingen kwamen uit het voorjaar (Esscheplaat) en de zomerperiode (Ambachtsheerlijkheid Cromstrijen) gingen we steeds meer rekening houden met de mogelijkheid dat de soort wel eens kon broeden in de Hoeksche Waard.

Met deze nestvondst kwam daarvan de bevestiging ♦

LANDZICHT

Arie Pieters

Nieuwe schuur in "oude" stijl bij Landzicht.

Verantwoord bouwen in een Nationaal Landschap. Het heeft de afgelopen anderhalf jaar al de nodige discussies opgeleverd in de Hoeksche Waard. Vooral als het gaat over bedrijfsvoering.

op een aantal details aangepast aan de tegenwoordige tijd en bedrijfsvoering, maar dat heeft niets afgedaan aan het eindresultaat: Een authentiek ogende boerenschuur, compleet met indrukwekkende rieten overkapping, met zwart hout betimmerde muren en metselwerk helemaal in de 'oude vakwerkstijl' gedaan.

Mees Visser: 'We hadden nog een oude foto van de boerderij en de schuur van vlak na de oorlog,

Biologisch boer Mees Visser laat zien dat dit eigenlijk helemaal geen probleem hoeft te zijn. Pal achter het woonhuis van boerderij Landzicht is het afgelopen half jaar een schitterende schuur verrezen, die qua uiterlijk bijna een kopie is van de schuur die er voor de oorlog stond.

Weliswaar is de imposante schuur

dus we konden goed zien hoe het moest worden. Ik ben echt heel trots op het eindresultaat. De bouw is op de rieten kap na helemaal gedaan door een plaatselijke aannemer, en die mensen vonden het ook een hele leuke klus' ♦

EEN LIEFHEBBERS- LANDSCHAP

Bob Wiggers

Verken en ontdek de Hoeksche Waard!

In mijn werkzame leven placht ik nogal eens in voorjaar en zomer op de fiets naar mijn werk te gaan. Op een gewone herenfiets met drie versnellingen, waarvan er één vaak doortrapt. Ik deed er precies een uur over.

Heerlijk waren die tochtjes over het fietspad net onder de Oud Maas.

Na de Heinenoordtunnel was het meteen over: Je was in de stad.

Onderweg in de Hoeksche Waard zag je vlinders, hoorde je het riedeltje van de Fitis of Koekoek, de dijken bloeiden met geel raap- of koolzaad en waren wit gekraagd door het Fluitenkruid. Eigenlijk was dat alles van de Hoeksche Waard dat ik kende, verder rechte akkers en het Haringvliet, waar ik in de weekenden graag op zeilde.

Toch waren die fietstochtjes aanleiding om met mijn vrouw eens een avondje natuuronderricht op Klein Profijt te volgen met aansluitend een excursie. Er ging een wereld voor ons open: schitterende, stille natuurgebieden met talloze vogels, vlinders en planten, waar we nog nooit van gehoord hadden: Blauwborst, Argusvlinder, Zomerklokje. En na de eerste oeverloop met de muntgeur in je neus waren we "hooked".

Geleidelijk gingen we de Hoeksche Waard meer kennen en verkennen en dat op korte fietsafstand van een grote stad!

Ja, het is een agrarisch land, ja er rijden tractors over modderige wegen, ja je ruikt soms de gier die over het land is verspreid.

Er zijn ook lelijke industrieterreintjes rond – dat weer wel- mooie dorpen met grachtjes, havens en kerken. Maar er staan ook monumentale boerderijen verspreid in het land, er zijn molens, de geschiedenis van de Hoeksche Waard gaat over water en er zijn veel dijken. Het eiland is zeker niet ingeslapen.

Het leeft en men werkt er. Er is cultuur en er is natuur. Het heeft een interessante en lange geschiedenis en dat is af te lezen aan de dorpen en dijken.

Het is, zoals in veel rapporten over landschappen wordt genoemd, een liefhebberslandschap.

En nu ook een nationaal landschap. Notabene is dit wettelijk predikaat verkregen op verzoek van de bewoners zelf! Dat geldt lang niet voor de 19 andere nationale landschappen van Nederland.

Telkens wordt de Hoeksche Waard met bewondering en soms afgunst genoemd: de bewoners hebben er zelf om gevraagd én via hun maatschappelijke organisaties doen ze er van alles aan om het goed in te richten en te beschermen.

Via de CHW en VVV is onlangs een enveloppe huis aan huis in Baréndrecht verspreid met daarin allerlei informatie over de Hoeksche Waard en op ons eiland is deze op allerlei distributiepunten gratis beschikbaar zoals de VVV kantoren, hotels, camping, B&B en ook op onze twee bezoekerscentra: Klein Profijt en Het Nationaal landschap Centrum (NLC). In die enveloppe zit ook ons nieuwe kleurige foldertje met informatie over

onze twee bezoekerscentra Klein Profijt en NLC.

Ligt de nadruk in Klein Profijt op het bevorderen en beschermen van de natuur, op het NLC zetten we ons in voor de promotie en bescherming van het landschap van de Hoeksche Waard. Natuurlijk niet ideologisch gescheiden, we zijn immers één club, maar het accent van de activiteiten is in het ene NBC meer gericht op de natuur en het andere meer op het landschap.

Wij beschouwen het Nationaal Landschap Centrum als de poort naar dit gebied. Hier begint de Hoeksche Waard. Het centrum is er voor ingericht met een expositie, met informatie op papier en digitaal. We geven hier een beeld van wat de Hoeksche Waard te bieden heeft.

Als experiment zijn we dit jaar gestart met zondagmiddaglezingen, omdat gebleken is dat er op deze dagen binnen de Hoeksche Waard weinig georganiseerd is.

Wij hebben contacten gelegd met bedrijven en instellingen en aldus een gevarieerd aanbod gemaakt

voor uitstapjes in de Hoeksche Waard. Er is een soort keuze menu waarbij een groep zelf zijn dag kan invullen.

Het NLC functioneert als een soort bemiddelingsbureau, verzorgt met zijn horeca afdeling de inwendige mens, regelt op verzoek vervoer en maakt afspraken voor excursies op boerenbedrijven, natuurgebieden met gids of sportieve activiteiten.

Voor bedrijfsdagen kan ruimte beschikbaar gesteld worden, er kunnen lezingen op allerlei gebied verzorgd worden.

Het is mooi weer, ik heb tintelende vingertoppen van het typen. We pakken de fiets en rijden een rondje Hoeksche Waard met koffie op Klein Profijt en een biertje op het NLC. Intussen genieten van landschap en natuur, het fototoestel in de zak.

De Hoeksche Waard is een eiland voor liefhebbers en meer dan waard om te ontdekken.

Om vast een voorproefje te nemen kunt u onze websites bezoeken:

www.hwl.nl

www.nationaallandschapcentrum.nl

Maar het echte ontdekken begint buiten! ♦

TOEKOMST HWL

Joost Kievit

Begin dit jaar was de 300^e vergadering van het algemeen bestuur van HWL.

Het bestuur heeft daar een bijzondere bijeenkomst van gemaakt, waarbij we vooral naar de toekomst hebben gekeken. Ieder bestuurslid gaf een visie op de ontwikkeling van onze organisatie. Dit leverde een aantal speerpunten op waar we de komende tijd aan gaan werken. Zo willen we het areaal aan natuurterrein dat HWL beheert uitbreiden naar 200 hectare. Met gerichte publiciteit wil-

len we meer bekendheid geven aan het werk van HWL. We streven naar meer leden en vrijwilligers, waarbij extra aandacht aan jongeren wordt gegeven.

Ook de beleving van het Nationaal Landschap Hoeksche Waard is een speerpunt voor de komende jaren. Ontdekking van de natuur en beleving van het landschap levert waardering voor de waarde van onze streek op en dat is de

beste garantie voor behoud van de kwaliteiten van ons Nationaal Landschap. Enkele bestuursleden werken de speerpunten nader uit en gaan er mee aan de slag. ♦

BOOM BEDREIGT

Arie Pieters

'Provincie wil opnieuw af van beeldbepalende boom in buurtschap Greup'

Nadat de provincie Zuid-Holland eerder al een kapvergunning had aangevraagd voor één van de monumentale bruine beuken voor het kerkje van buurtschap Greup, blijkt men in deze omgeving nu ook een andere beeldbepalende boom te willen kappen, de circa 50 jaar oude

paardekastanje, schuin tegenover de Greupkerk.

Enkele buurtbewoners hebben de regionale Bomenstichting 'Fraxinus Excelsior' ingelicht over het voornemen van de provincie om deze boom te laten kappen.

Men was stomverbaasd omdat men eerder (-vorig jaar-) nog met succes actie had gevoerd om deze boom te behouden voor het buurtschap.

Nu heeft de provincie echter alsnog een kapvergunning aangevraagd voor de kastanje bij de gemeente Binnenmaas.

In tegenstelling tot de bruine beuken aan de overzijde van de weg staat deze boom op het grondgebied van Binnenmaas.

Hoewel de boom letterlijk de uiterste rand van het werkgebied van de nieuwe turbotonde raakt, lijkt er nog meer dan voldoende ruimte om gewoon de werkzaamheden te kunnen verrichten. En

tevens om straks het fietspad en de weg aan te kunnen leggen, zonder dat de kastanje een hinderlijke sta-in-de-weg is.

Waarom de provincie nu toch af wil

van de boom, terwijl vorig jaar nog aan de buurt werd toegezegd dat hij kon blijven staan, is niet helemaal duidelijk.

Net als bij de eerdere 'commotie' rond de monumentale beuk, waarop massale protesten volgden, lijkt het erop dat men zich in de praktijk weinig wenst aan te trekken van de mening van de

plaatselijke bevolking en andere belanghebbenden.

De regionale bomenstichting heeft inmiddels een bezwaarschrift tegen de kap ingediend bij de gemeente Binnenmaas. ♦

DE WEG

De rups, gebonden aan de aarde, dag en nacht

Zoekt heel tevreden naar zijn dagelijks groen

krijgt regen en wat zon

Meer is er niet te doen

Hij is nog onbewust van 't wonder dat hem wacht

Dan komt er onrust en hij sluit zich af

Hij zet zich vast door op zichzelf gerichte daden

Niets wetend van het stille groeien in zijn pop

Totdat hij uitbreekt, geheel vernieuwd en goed

Met vleugels van onzegbare kleurenpracht

En met ongekende nieuwe kracht

Stijgt hij omhoog, de wereld tegemoet

Dichter onbekend, ingestuurd door Leny Niemantsverdriet

KONIJNEN EN PAARDEN

Merijn van den Hoogenhoff

Vroeg ik in het vorige blad om ons op de hoogte te houden over egels (iets wat heel 2009 van kracht blijft), nu gaat het om konijnen.

Er lijkt heel voorzichtig iets gekks met de konijnen aan de hand. Nee niet weer één of andere ziekte of biotoopverlies. Nee, het lijkt er op dat het konijn na decennia besloten heeft het anders te doen.

Tot een paar jaar geleden waren de populaties konijnen wel zo'n beetje bekend. Alle zanderige plaatsen hadden een eigen vaste (familie)groep. De Heinenoord- en Kiltunnel, de viaducten over de A29 en zo nog wat plaatsen. Soms waren er meer en soms wat minder, maar altijd was er dat vertrouwde beeld van huppelende of weg schietende witte pluistaartjes.

Nu kreeg ik met ingang van 2008 op eens meldingen van konijnen uit het

midden van de Hoeksche Waard of open polders langs dijken. Dit terwijl de populatie op de vertrouwde plaatsen lijkt af te nemen. Past het konijn zich aan? Of vlucht hij juist weg? Dat is een vraag die mij al even bezig houdt. Nu heb ik geen tijd om daar uitgebreid onderzoek naar te doen, maar het blijft me wel bezig houden. Wat is er veranderd in de afgelopen jaren, positief en negatief.

Negatief is zonder meer het toenemende aantal honden in hun voormalige woongebied. Steeds meer honden en uitlaatcentrales lopen met losse honden rond op de plekken waar het nog kan. En laat dat nou ook net een aantal van de konijnenplaatsen zijn. De ziektes van de afgelopen jaren (Myxomatose & RHD), bossen die ouder worden? En eventuele jacht of stroperij (al is daar weinig van bekend).

Positief is voor het konijn de grondwaterstand verlaging (niet voor de andere natuur) waardoor ze een groot stuk areaal erbij krijgen waar

het grotendeels droog blijft in de winter. Hierdoor worden dijken en nieuwbouw wijken toegankelijk. Dit versterkt door de ontwikkeling van natuurlijke verbindingzones, lijkt zijn uitwerking te hebben.

En dan als laatste een punt waarvan ik niet weet of het er ook maar iets mee te maken heeft: paarden!! De meldingen die ik kreeg waren bijna allemaal in de buurt van paarden. Toeval? Ik hoor het graag van u. Daarom naast de egels (en andere zoogdieren) ook graag de konijnen melden. En dan graag met de mededeling of er in de directe omgeving ook paarden zijn en of ze bij de dijk

of midden in de polder zitten. Dat melden kan zoals altijd bij de zoogdierwaarnemingen op de site www.hwl.nl of per mail bij kan-toor@hwl.nl

Even voor de duidelijkheid:

Haas – Hoog op de poten, heeft lange oren met opvallende zwart/wit tekening. Bij het rennen is de donkere bovenkant van de staart zichtbaar. Het zijn nestvlinders (dat ze behaard

en met open ogen geboren worden) die gelijk vast voedsel eten en het nest verlaten en ze leven bovengronds in een leger (is een kuiltje in de grond)

Konijn – Laag op de poten, heeft korte oren (niet verwarren met jong haas). Bij het rennen is de witte onderkant van de staart zichtbaar. Het zijn nestblijvers (dat ze naakt en blind geboren worden) die nog weken door moeder verzorgd worden. Ze leven in sociaal (groeps) verband en maken gebruik van uitgebreide gangenstelsels. ♦

ZAAGWERK NATTE NATUUR AFGEROND

Cees Mesker

De afgelopen jaren zijn op tal van plaatsen in de Hoeksche Waard langs krekens natuurgebiedjes ingericht. Deze zogenaamde natte natuur is eigendom van Groenbeheer Hoeksche Waard, het samenwerkingsverband van de gemeenten en het waterschap Hollandse Delta.

De gebieden worden beheerd door Hoekschewaards Landschap. Het beheer is gericht op een gevarieerde natuur en een aantrekkelijk landschap.

Afgelopen winter is weer veel zaagwerk uitgevoerd.

In de natuurgebiedjes schieten spontaan allerlei bomen en struiken op. Meestal gaat het om wilgensoorten, maar er groeien ook elzen, berken, rode kornoelje, meidoorn etc. Als de boomgroei niet in de hand wordt gehouden, ontstaat er een compact bos. Dat is niet de bedoeling. Het betekent dat ongeveer om de 3 jaar

de meeste bomen en struiken worden weggezaagd.

Het zaagwerk is van belang om de openheid van de Hoeksche Waardse polders in stand te houden. Het is ook goed voor de natuur, omdat vooral rietvogels het moeilijk hebben en zeldzaam zijn geworden.

Als alles bos wordt verdwijnen deze soorten. Bij het zaagwerk wordt ook rekening gehouden met deze dieren. Zo wordt er af en toe een struik gespaard omdat een vogel als de Blauwborst dit erg op prijs stelt. Ook worden de takken op hopen gezet. In deze takkenrillen kunnen weer verschillende vogelsoorten broeden en ook zoogdieren als de Bunzing maakt er gebruik van.

Ook boeren hebben belang bij het voorkomen van bosvorming.

Hoge bomen langs de akkers geven schaduw en overlast bij de bewerking van het land.

Afgelopen winter is op een vijftiental locaties gezaagd. Deze liggen vooral in het gebied Argusvlinder tussen Puttershoek en Strijen.

Het werd uitgevoerd door medewerkers van Hoekschewaards Landschap en Delta Natuurbeheer. Delta Natuurbeheer is een coöperatie van boeren die ook aan natuurbeheer doet.

Het werk is voor dit seizoen afgerond. Het broedseizoen begint. Baltse Bruine kiekendieven zijn al weer gesignaleerd.

Wandelen kan wel het hele jaar door. Langs en over de meeste natuurgebiedjes liggen wandelroutes. De routes zijn verkrijgbaar in het Nationaal Landschap Centrum in Numansdorp en in het bezoekerscentrum Klein Profijt in Oud-Beijerland. ♦

ZOMERPERIKELLEN

Cobi Smit

Als de temperaturen 's zomers flink stijgen, zoeken wij de verkoeling van het water, of het terras. Dieren hebben zo hun eigen trucjes om af te koelen.

Hun grote oren bewijzen hazen en konijnen 's zomers goede diensten. Dankzij de bloedvaten in de oren kan de overvloedige warmte direct aan de buitenlucht afgegeven worden, hun neef de eekhoorn is wat oren betreft minder bedeed. Om af te koelen gaat hij zo plat mogelijk op zijn buik in de schaduw liggen. Hoe platter hij zich maakt, des te groter is het oppervlak waar verdamping kan plaatsvinden.

Hond, wolf en vos zitten van neus tot staartpunt in een dichte vacht, alleen hun voetzooltjes hebben zweetklieren. Het enige wat ze kunnen doen om af te koelen, is de tong uit hun bek laten bengelen. Doordat het speeksel verdampt, koelt het bloed in de tong af. Verdampend water onttrekt namelijk energie aan het oppervlak waarvan het verdampt. Daarnaast hijgen hond-achtigen net als de meeste andere zoogdieren, om zich van de warme lucht in de longen te ontdoen.

Als het heet is doen ook vogels hun snavel open om speeksel te laten verdampen. Net als veel zoogdieren zitten ze helemaal ingepakt en hebben ze nauwelijks zweetklieren. Bij hitte houden ze hun veren strak tegen het lijf gedrukt, waardoor de warmte het makkelijkst weg kan. Bij kou worden de veren opgezet, zodat ze de door het lichaam verwarmde lucht vasthouden. Kijk maar naar het roodborstje dat er op winterse dagen uitziet als een dik rond bolletje.

Veel dieren staan na een poosje rennen of draven flink te puffen om snel zoveel mogelijk zuurstof in hun lichaam te pompen.

Een vogel zult u na een flink eind vliegen echter niet zo snel zien hijgen, ondanks dat vliegen een buitengewoon energieverslindende activiteit is. De reden is dat het grootste deel van de ingeademde zuurstof als reserve wordt opgeslagen in de holle structuur van de vogelbotten en de luchtzakjes die de verbinding vormen tussen de botten en de longen. Wanneer bij een grote inspanning – zoals

vliegen – extra zuurstof nodig is, worden deze voorraadkamers aangesproken.

Ook wanneer een vogel sneller vliegt, raakt hij nooit buiten adem. Bij vogels wordt de borstkas namelijk uitgezet en ingekrompen door de vleugelspijeren. Op die manier worden de longen automatisch gevuld en leeggemaakt.

Naarmate de vleugels sneller bewegen, wordt sneller gepompt. Energietoevoer en energieverbruik houden hierdoor gelijke tred. ♦

Bron: Landleven zomer 2006

LEZINGEN EN ANDERE ACTIVITEITEN

“Een veranderend landschap”

In deze lezing worden de plannen in en rond Numansdorp toegelicht door Damnis de Geus.

Hij zal ingaan op de inrichting van landgoederen inde Torenstee polder en de plannen voor herinrichting van de Molenpolder met waterpartijen en recreatiehuizen.

- Datum:** - 13 september, 14.00 – 15.00 uur
locatie: - Nationaal landschap centrum (NLC)
Veerweg 1C, 3281 LX Numansdorp
Spreker: - Damnis de Geus
Kosten: - Leden: € 1,50. Niet leden: € 2,00
Deelnemers: - vrij
Aanmelden: - niet nodig
Informatie: - Cees Mesker 0186-653512 of mobiel: 06-12966131

Activiteit op de zondag: Operakoor

In het kader van promotie van cultuur in het het nationaal landschap Hoeksche Waard zal in het Nationaal Landschap Centrum een optreden verzorgd worden door het Hoekschewaards operakoor Euphonia uit Oud-Beijerland. Dit koor is een van de vele zangkoren in de HW, maar het enige dat zich toelegt op operamuziek. In een optreden zal een aantal koorstukken uit diverse opera's ten gehore gebracht worden. Over de te zingen stukken zal een korte toelichting gegeven worden.

Het is niet uitgesloten dat u tot slot uitgenodigd wordt om met een bekend koorwerk mee te zingen.

Veel leden van HWL zijn ook actieve zangers zoals u kunt ontdekken.

- Datum:** - 11 oktober, 14.00 – 15.00 uur
locatie: - Nationaal landschap centrum (NLC)
Veerweg 1C, 3281 LX Numansdorp
Spreker: - Bob Wiggers
Kosten: - nog niet bekend
Deelnemers: - vrij
Aanmelden: - niet nodig
Informatie: - Cees Mesker 0186-653512 of mobiel: 06-12966131
Bob Wiggers 0186-616362 of mobiel 06-30129170

ACTIVITEITENPROGRAMMA

Let op: van te voren aanmelden via excursies@hwl.nl of bel of sms naar 06-22 75 20 67

Datum	Tijd	Thema / waar	Verzamelpunt	Coördinerende gids
27 juni 2009 (zaterdag)	10.00 12.00	- Broedvogels in Het Groeneveld (primeur!) - 's-Gravendeel	Hoek Boendersweg / Eerste Kruisweg, 's- Gravendeel	Cees Mesker
5 september 2009 (zaterdag)	9.30 13.00	- Vogels - Tiendgorzen en Tiengeme- ten	Pont bij Nieuwendijk	Menno Korbijn
19 september 2009 (zaterdag)	9.00 12.00	- Natuurwandeling - Korendijkse Slik- ken	Witte huis na bocht Westdijk te Korendijk	Rob Burgmans
11 oktober 2009 (zondag)	14.00 16.00	- Paddenstoelen - Tunnelbos met een opwarmertje	Parkeerplaatsje boven Heinenoordtunnel	Willem Star
Kijk voor meer en de meest recente informatie op www.hwl.nl				
Kosten standaardexcursie: € 2 voor leden, € 3 voor niet-leden, € 1 voor kinderen t/m 12 jaar				
Kosten speciale excursie: € 3 voor leden, € 4 voor niet-leden, € 2 voor kinderen t/m 12 jaar				

"HET GROENE VELT" OVERGEDRAGEN

Joost Kievit

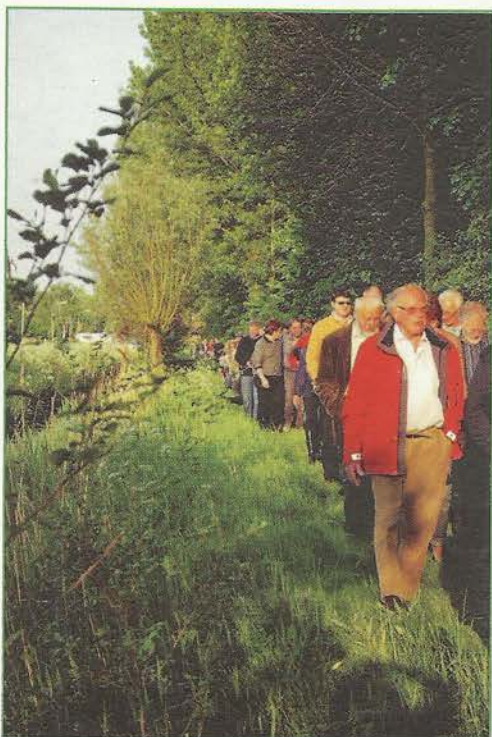
Met de onthulling van het naambord droeg Lenie Groeneveld het natuurtrein "Het groene veld" op 7 mei j.l. over aan Hoekschevaards Landschap. Ongeveer 80 mensen waren getuige van deze handeling. HWL heeft er een prachtig stuk natuur van bijna 2 hectare bij gekregen.

Na het overlijden van haar man Henk Groeneveld wilde Lenie het natuurgebied veilig stellen voor de toekomst. Ze had het gebied samen met Henk gekocht, ingericht en bijna 20 jaar onderhouden. HWL kocht "Het groene veld" voor het symbolische

bedrag van 1 euro en neemt hiermee de verantwoordelijkheid voor het beheer en de duurzame in standhouding van het gebied op zich.

De bijeenkomst had aan de ene kant een feestelijk karakter, maar stond ook in het teken van de nagedachte-nis aan Henk Groeneveld. Henk was een man met hart voor de natuur. Hij was actief voor HWL door onder andere het maken van kabouters voor de jeugdeducatie en het timmeren van nestkasten. Ook zorgde hij in z'n woonomgeving voor extra natuur. "Het groene veld" is daar een voorbeeld van. De naam van Henk blijft dan ook verbonden aan dit nieuwe HWL terrein. ♦

WAT IS DIT?

Merijn van den Hoogenhoff

Regelmatig komen er bij mij mensen met een bot binnen en stellen mij dan de bekende vraag "Weet u wat dit voor bot is?" Niet vaak (gelukkig) hoef ik de (meestal) kinderen het antwoord niet schuldig te blijven.

Soms kost het me wat denk en puzzelwerk, maar ik kom er toch bijna altijd wel uit. Het is misschien aardig om de komende nummers wat vaker stil te staan bij een bot of schedel die regelmatig gevonden worden. Maar die keuze is natuurlijk helemaal aan de redactie.

In ieder geval zou ik hier willen beginnen met twee klassiekers als het om gevonden botten gaat.

Niet zelden komen mensen bij mij aan met de mededeling dat ze een eigenaardige schedel hebben gevonden en of ik weet van welk dier dat het is.

Ze zien de oogpaten en het is zo'n groot en plat bot.

Regelmatig komt er dan ook nog een suggestie bij dat het wel van een

eend of een gans zal zijn. Niets is echter minder waar.

Het bot dat men gevonden heeft is het heup- of bekkenbeen van een vogel (vaak van een eend of gans, dat dan weer wel) waar met enige uitleg en een tekening de oogpaten kunnen worden veranderd in heupkommen. (zie tekening onderaan)

De tweede is zo mogelijk nog algemener en varieert van 3 tot soms wel 20 centimeter lang. Het gaat hier niet om een kam van een vogelkop, maar om een kam aan het borstbeen van de vogel.

Het skelet heeft een aantal functies, en één daarvan is aanhechting van spieren. Omdat de vogel voor het vliegen enorm veel kracht nodig

heeft, moet de plaats om al die spieren aan vast te maken ook buiten gewoon groot zijn. Vandaar dit (in verhouding) enorm grote uitsteeksel. ♦

TUIN INGEZAAID!

Cees Mesker

Ook dit jaar zijn de akkertjes en de moestuin bij het Nationaal Landschap Centrum in Numansdorp opnieuw ingezaaid met verschillende gewassen.

Vooraf in de akkers direct bij het gebouw zijn akkerbouwgewassen, zoals gerst, tarwe, haver biet en maanzaad gezaaid. Daarnaast ook koolzaad en Incarnataklaver, een groenbemester met prachtige rode bloemen.

Om te voorkomen, dat onze gevederde vrienden (vooral kauw en fazant) net als vorig jaar al het zaad van de gerst, haver en tarwe te voorschijn halen en oppikken, zijn over deze bedden vliesdoek geplaatst. Het schijnt te werken en het bevordert blijkbaar de groei. Vooraf Loek van Veen, de tuinman rondom het NLC heeft veel tijd gestoken in het zaaiwerk, zodat ook de bloemige moestuin, één van de biodiversiteitstuintjes weer ingezaaid is met ui, prei, kroot en andere tuingewassen.

In een hoek van de akkers heeft een Meekrap (een ouderwets akkerbouwgewas) een plaatsje gekregen. Het is een gift van Jaap Verhaage, cursist van de onlangs gegeven cursus Natuurvriendelijk tuinieren.

De meeste fruitbomen vertoonden dit jaar bloesem en wellicht is er een appeltje te eten in het najaar.

De komende tijd worden de andere

biodiversiteitstuintjes verder ingericht en ingeplant. Zo is in een tuin een prieel aangelegd, waarom heen klim-

rozen geplant zijn. In een andere tuin wordt een kleine vijver gegraven, die hopelijk woonplaats gaat geven aan amfibieën. Net voorbij de tuintjes zijn twee 'insectenhôtels' geplaatst, die al druk bezocht worden door diverse bijen- en hommelse soorten. De bewoning is gemaakt door onze vrijwilligers van de werkgroep jeugd, in samenwerking met basisschool de Takkenbossen in Numansdorp. Zij hadden de afgelopen winter een project over de natuur ♦

BOERGONDISCH FEESTMAAL IN STAL, WEI OF SCHUUR

CULINAIR DINEREN BIJ DE BI- OLOGISCHE BOER

Van 27 juni t/m 27 september a.s vormen biologische boerderijen door het hele land de perfecte entourage voor het 'Boergondisch feestmaal'. Vorig jaar waren 1000 mensen gast op het boeren erf.

Dit culinaire feest is onderdeel van de landelijke campagne 'Proef de Aandacht' waarmee seizoens- en streekgebonden eten van de biologische boer wordt gepromoot.

Boergondisch voorproefje op 6 en 7 juni a.s

Op 6 en 7 juni a.s is het 'Lekker naar de boer! weekend, waarbij 200 biologische boeren en tuinders bezoekers onthalen op een kijkje in de keuken van hun bedrijf. Sommige boerderijen presenteren alvast een voorproefje van het Boergondisch feestmaal: hapjes, warme gerechtjes en zelfs taart met producten van eigen land.

Meer informatie op

www.lekkernaardeboer.nl

Boergondisch feestmaal van 27 juni t/m 27 september a.s

Gasten die willen genieten van een Boergondisch feestmaal zijn van harte welkom op verschillende locaties door het hele land.

Reserveren voor een Boergondisch feestmaal is vereist via

www.vaneigenerf.nl. Let op: er is een beperkt aantal plaatsen. Wie deze zomer drie producten bij de biologische boer koopt, kan ook een plaats aan de rijk gedekte tafel bij een Boergondisch feestmaal winnen.

Het Boergondisch feestmaal wordt georganiseerd door Stichting van Eigen Erf en het Netwerk Biologische InfoCentra en is mede mogelijk gemaakt door het VSBfonds, Fonds 1818, de Provincie Noord-Brabant en de Provincie Overijssel. ♦

Home
Online winkelen
Product informatie
Speciale kaartproducties
Advertentieprogramma

Routepunten
Routebeschrijving

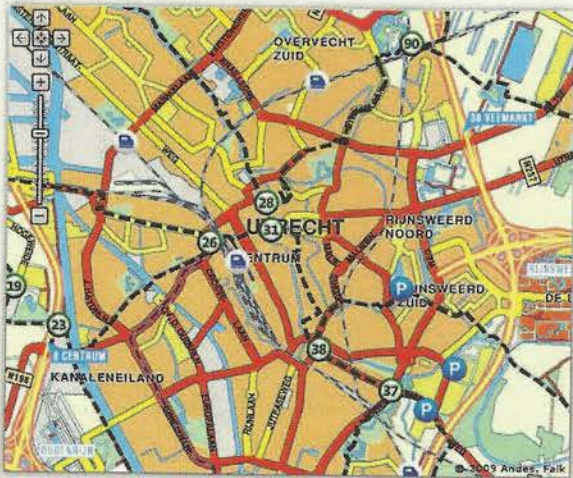

Fietsknooppunten routeplanner

Klik op de iconen in de kaart om deze aan de route toe te voegen. U kunt met de zoek-optie een adres opzoeken, waarna deze als icoon aan de kaart wordt toegevoegd. Wanneer u op dit icoon klikt wordt het aan de route toegevoegd.

Q 5611AZ

zoek

FALKPLAN

Gratis Fietsknooppunten routeplanner op www.falk.nl
Op www.falk.nl kunnen alle fietsliefhebbers vanaf heden gebruik maken van de allernieuwste fietsknooppunten routeplanner van Nederland.

De landsdekkende routeplanner voorziet in een grote behoefte van elke recreatieve fietser: het plannen van fietsroutes met behulp van het

fietsknooppunten netwerk vanuit de huiskamer.

De webapplicatie helpt de fietser de dagtrip goed voor te bereiden en te plannen.

Via het aanklikken van de genummerde knooppunten in het kaartbeeld wordt een route weergegeven voorzien van een verbindingsslijn. Op deze manier bepaalt de fietser zelf de route en de gewenste afstand. De routes maken vooral gebruik van autoluwe wegen en fietspaden. Het is uiteraard mogelijk de route en de routebeschrijving uit te printen. ♦

Routepunten
Routebeschrijving

print

heenreis

terugreis

0 km

2.3 km

Vertrek vanaf knooppunt 18 en volg de bordjes naar knooppunt 16 (Zuidertonda, Oud-Beijerland) gedurende 2.3 km.

Volg de bordjes naar knooppunt 15 (Vuurbaken, Nieuw-Beijerland) gedurende 6.0 km.

OPROEP SPAREN ZOMERZEGELS VOOR EGELS.

Carla van Brug

Hoewel het op dit moment nog niet bekend is hoe de actie Zomerzegels van Albert Heyn eruit gaat zien doen wij alvast een oproep.

Net als de vorige twee jaren zullen wij bij het Hoekschewaards Landschap weer ons uiterste best gaan doen om de egelopvang in 's Gravendeel te helpen door middel van de AH zomerzegelactie. In 2007 en 2008 heeft u met uw zegels gezorgd dat de egels meer dan 1000 maaltijden kregen.

Ook in 2009 zouden wij graag dat aantal weer aanbieden aan Ank Kortenbach van de Stichting Egelopvang Hoeksche Waard. Met uw hulp zou dat moeten lukken!

U kunt meedoen door uw zegels bij Klein Profijt in Oud Beijerland of Nationaal Landschap Centrum in Numansdorp in te leveren, dan wel op te sturen naar Postbus 1080, 3260 AB Oud Beijerland.

De stichting Egelopvang en de egels zullen u zeker dankbaar zijn.

Voor verdere informatie NBC Klein Profijt 0186-621888

Bericht Van uw penningmeester.

Tijdens de Algemene Leden Vergadering op 7 april j.l. heeft u kunnen zien dat de vereniging in 2008 een klein negatief resultaat heeft geboekt. Wat u niet heeft gezien is, dat onze twee stichtingen het in 2008 ook niet slecht hebben gedaan:

De Stichting Natuurbehoud HWL (Nationaal Landschap Centrum in Numansdorp) had een klein negatief resultaat. Dat is niet verwonderlijk, want het NLC is pas sinds 21 juni 2008 open voor het publiek. We hebben er het volste vertrouwen in, dat er in de nabije toekomst positieve resultaten zullen worden behaald.

De Stichting Natuurbeheer HWL kon een goed positief resultaat laten zien. De drie organisaties samen hebben een heel klein winstje gemaakt in 2008. Ook financieel gaat het dus goed met Hoekschewaards Landschap. Wel wil ik u vragen, uw contributie zo spoedig mogelijk te betalen, aangezien we niet veel geld in kas hebben. Ook uw eventuele giften (afteikbaar voor de belasting!) zijn uiteraard van harte welkom.

In 2009 is het parool: Zorgvuldig uitgeven. Na onze inspanningen om het NLC af te ronden moeten we weer wat financieel vet op de botten krijgen. Alle uitgaven zullen tegen het licht worden gehouden en waar nodig zullen we snijden. Het bestuur roept alle leden daarom ook op om eens een bezoek te brengen aan Klein Profijt in Oud-Beijerland en het NLC in Numansdorp.

Als u er nog nooit geweest bent, weet u niet wat u mist.
Graag tot ziens!

ACTIVITEITENPROGRAMMA

Let op: van te voren aanmelden via excursies@hwl.nl of bel of sms naar 06-22 75 20 67

Datum	Tijd	Thema / waar	Verzamelpunt	gids
27 juni 2009	10.00 - 12.00	Broedvogels in Het Groeneveld (primeur!) - 's-Gravendeel	Hoek Boendersweg / 1e Kruisweg, 's-Gravendeel	Cees Mesker
5 september 2009 (zaterdag)	9.30 - 13.00	Vogels - Tiendgorzen en Tiengemeten	Pont bij Nieuwendijk	Menno Korbijn
19 september 2009 (zaterdag)	9.00 - 12.00	Natuurwandeling - Korendijkse Slikken	Witte huis na bocht Westdijk te Korendijk	Rob Burgmans
11 oktober 2009 (zondag)	14.00 - 16.00	Paddenstoelen - Tunnelbos met opwarmertje	Parkeerplaatsje boven Heinenoordtunnel	Willem Star
24/25 oktober 2009 (zat.dag en zondag)	8.00 en 20.00 u.	Muizeninventarisatie op KP	Klein Profijt, Oud-Beijerland	Merijn van den Hoogenhoff
7 november 2009 (zaterdag)	10.00 - 12.00	Natuur dichtbij - Bos aan de Bovenweg in Strijen	Parkeerplaats naast de Keen, kruising Leeuwerikstraat/ Kerkstraat in Strijen	Cees Mesker
28 november 2009 (zaterdag)	14.00 - 16.00	Surprisezoektocht - NLC Numansdorp	NLC, Veerweg Numansdorp	Gerda Quist
27 december 2009 (zondag)	14.00 - 16.00	Oliebollenwandeltocht - Oudeland van Strijen	als bij 7 november	Marianne van der Waal

Kijk voor meer en de meest recente informatie op www.hwl.nl

Kosten standaardexcursie: € 2 voor leden, € 3 voor niet-leden, € 1 voor kinderen t/m 12 jaar

Kosten speciale excursie: € 3 voor leden, € 4 voor niet-leden, € 2 voor kinderen t/m 12 jaar